

Oogheelkunde

Scheelzien

antonius
ziekenhuîs

Antonius Ziekenhuis is onderdeel van de Antonius Zorggroep

Scheelzien is een afwijking van de stand van de ogen, waarbij de ogen niet op hetzelfde punt gericht zijn. Het ontstaat meestal op kinderleeftijd, maar kan ook bij volwassenen optreden. Deze folder gaat alleen over het scheelzien waarbij de oogspieren normaal functioneren en niet verlamd zijn. Scheelzien komt voor bij 3 tot 5% van de bevolking. Schele kinderen kunnen het beeld, afkomstig uit het oog met de afwijkende stand, in hun hersenen onderdrukken (supressie). Als steeds hetzelfde oog scheel kijkt en onderdrukt wordt, kan dit oog lui (amblyopie) worden. Het kan dan niet scherp zien. De belangrijkste reden om scheelzien al op jonge leeftijd op te sporen, is om een lui oog op tijd te ontdekken en te behandelen. Hierdoor is er een grotere kans om het gezichtsvermogen te verbeteren.

Oorzaken en gevolgen

Om inzicht in de oorzaken en gevolgen van het scheelzien te krijgen, is het belangrijk te weten dat mensen zien met beide ogen. De beelden uit beide ogen komen in de hersenen samen tot 1 beeld. Dit tweeoogig kunnen zien, ontwikkelt zich in de eerste 6 tot 7 levensjaren van uw kind. Hierbij vinden de belangrijkste ontwikkelingen al plaats in de vroegste levensperiode. Als de normale ontwikkeling van het tweeoogig zien wordt verstoord, kan scheelzien ontstaan. Factoren die hierbij een rol kunnen spelen, zijn onder andere erfelijke aanleg of medische problemen in de periode rond de geboorte.

Ook de brilsterkte van de ogen kan van invloed zijn op het ontstaan van scheelzien. Een hoge verziendheid (niet goed dichtbij kunnen zien) is een risicofactor voor het ontwikkelen van scheelzien.

Verder kan een verschil in sterkte tussen de beide ogen leiden tot verstoring van het tweeoogig zien en tot scheelzien.

Het lui oog (amblyopie)

Wanneer scheelzien al op jonge leeftijd ontstaat, is er bijna nooit sprake van dubbelzien. Het dubbelbeeld wordt in de hersenen onderdrukt. Als het beeld van hetzelfde oog een tijd achter elkaar wordt onderdrukt, ontwikkelt het scherpzien van dit oog zich niet. Men spreekt dan van een lui oog. Wanneer de ogen om de beurt scheel kijken, is de kans op een lui oog klein.

Een lui oog kan al op zeer jonge leeftijd ontstaan en het gaat niet vanzelf over. Wel kan het worden verholpen als er op tijd met de behandeling (zie verderop in de folder) wordt begonnen, in elk geval vóór het 6e levensjaar maar bij voorkeur eerder. Na het 8e levensjaar is behandeling niet meer mogelijk.

Verschijnselen en diagnose

Een flinke scheelziensafwijking is duidelijk zichtbaar. Maar er zijn ook kleine scheelziensafwijkingen, die niet of nauwelijks opvallen en daardoor minder ernstig lijken. De gevolgen zijn gelijk, maar een kleine afwijking kan alleen door gericht onderzoek worden ontdekt. Het is mogelijk dat de afwijking er al langere tijd is en dat er sprake is van een zeer slechtziend lui oog. Wanneer het scheelzien pas op oudere leeftijd optreedt, is de kans op een lui oog klein. In dat geval kan het beeld van het afwijkende oog minder gemakkelijk worden onderdrukt. Er zal dan dubbelzien optreden.

Uw kind knijpt dan vaak 1 oog dicht, houdt de hand voor het oog of klaagt over dubbelzien. Ook kan uw kind last krijgen van onzekere bewegingen: bijvoorbeeld ernaast grijpen, misstappen of moeilijk afstand kunnen schatten bij balspelen.

Onderzoek

Op consultatiebureaus voor zuigelingen en kleuters worden de ogen volgens een vast programma nagekeken. Wanneer de bureau-arts twijfelt aan de stand van de ogen of aan de kwaliteit van het zien, wordt uw kind doorverwezen naar de oogarts of orthoptist. De oogarts en samenwerkende orthoptist doen al bij jonge kinderen uitgebreid onderzoek naar de stand en samenwerking van de ogen. Ook worden de oogbewegingen onderzocht en wordt de gezichtsscherpte voor elk oog apart bepaald. De orthoptist zal de ogen indruppelen om de pupillen te verwijden. Zo kan de orthoptist vaststellen of er een correctie met een bril nodig is. Ook bekijkt de orthoptist of oogarts de ogen van binnen om te zien of de ogen gezond zijn. De druppels zijn binnen 24 uren uitgewerkt. Het onderzoek duurt ruim 1 uur.

Behandeling

De behandeling van scheelzien en/of van een lui oog kan langdurig zijn. Hiervoor komt uw kind onder behandeling van de orthoptist. In het algemeen wordt eerst het lui oog behandeld voordat wordt overwogen een oogspiercorrectie te laten uitvoeren.

Behandeling van het luie oog houdt in:

1. Afplakken of afdekken van het goede oog, om het zien van het luie oog te verbeteren.
2. Zo nodig voorschrijven van een bril om het beeld dat het luie oog ontvangt maximaal scherp te krijgen.
3. Voorschrijven van een bril bij een hoge verziendheid (positieve brilsterkte) omdat uw kind daardoor een verbetering van de oogstand kan krijgen.
4. In enkele gevallen is het nodig oogdruppels voor te schrijven.

Bij al deze behandelingen zijn regelmatige controles bij de orthoptist nodig om de resultaten te kunnen bepalen.

De oogspieroperatie

Bij een deel van de schele kinderen zal worden besloten tot “rechtzetten”. Er wordt dan een oogspieroperatie gedaan, waarbij de oogspieren die aan de buitenkant van de oogbol vastzitten, verzwakt worden of versterkt door ze te verplaatsen of in te korten. Dit kan aan één of aan beide ogen gebeuren. Aan jonge kinderen wordt altijd narcose gegeven. De ingreep vindt plaats in dagbehandeling (Zie folder: “Operatie i.v.m. scheelzien”).

Bij oogspieroperaties op oudere leeftijd is het erg belangrijk van tevoren goed te onderzoeken of er kans bestaat op dubbelzien na een operatie. Soms zijn de hersenen zo goed aangepast aan de bestaande schele oogstand dat correctie van cosmetisch storend scheelzien tot dubbelzien leidt. In dat geval moet van een operatie worden afgezien.

Tenslotte

Als u na het lezen van deze informatie nog vragen hebt, kunt u deze het beste stellen aan uw orthoptist. U kunt ook de voicemail bellen van de polikliniek Oogheelkunde.

Telefoonnummer: 0515 - 48 81 53.

Als u de voicemail inspreekt met uw naam, geboortedatum en telefoonnummer wordt u dezelfde dag nog teruggebeld.

Voor het maken van afspraken belt u de polikliniek Oogheelkunde van maandag tot en met vrijdag tussen 8:30 en 16:00 uur.

Telefoonnummer: 0515 - 48 89 90.

**Antonius Ziekenhuis
Bolswarderbaan 1
8601 ZK Sneek**

**Urkerweg 4
8303 BX Emmeloord**

**Vissersburen 17
8531 EB Lemmer**

**Postadres
Postbus 20.000
8600 BA Sneek**

**Telefoon
0515 - 48 88 88**

www.mijnantonius.nl

16-03-2018